

Intervenții experimentale – formative privind facilitarea pregătirii către școală a copiilor cu cecitate.

Frunze Olese, lector superior, catedra de Asistență Socială

Summary

In this article is presented the data of the finding experiment, more precisely, the results obtained after applying the psycho pedagogical models of school preparation for blind children. The preschoolers that were included in the educational correction program have obtained significantly better results than children from the control group. The didactic work should be adapted to the specific development of the blind children and these models can be used as premises for developing training programs for blind preschoolers.

Keywords: children with blindness, preparation for school, pedagogical models, intellectual component, the component relationship - social, motor component.

Rezumat

În prezentul articol sunt prezentate datele experimentului de control, mai exact rezultatele obținute în urma realizării modelelor psihopedagogice de pregătire către școală a copiilor orbi. Preșcolarii incluși în programa de corecție educativă au obținut date semnificativ mai bune decât cei din lotul de control. Munca didactică trebuie adaptată specificului dezvoltării preșcolarilor nevăzători și aceste modele pot servi premize în elaborarea programelor de pregătire către școală a copiilor orbi.

Cuvinte cheie: copii cu cecitate, pregătirea către școală, modele psihopedagogice, componenta intelectuală, componenta relațional - socială, componenta psiho - motrică.

Calitatea procesului de pregătire școlară a copiilor cu cecitate poate fi îmbunătățită prin implementarea modelelor psihopedagogice ce vor viza componentele structurale a acestui proces[2,3]. La etapa dată am urmărit drept scop demonstrarea că există o relație foarte strânsă între modelul psihopedagogic cu caracter instructiv-educativ și nivelul de pregătire a preșcolarului cu cecitate către școală.

Pentru a ceasta parte a studiului am înaintat următoarele **ipoteze operaționale:**

1. Pregătirea către școală va fi eficientizată prin dezvoltarea componentelor intelectuale, relațional-sociale și psiho - motrice la copii cu cecitate.
2. Modelele psihopedagogice realizate vor contribui la îmbunătățirea cunoștințelor specifice (cunoștințe matematice și a limbii materne), necesare preșcolarilor orbi pentru a accede mai ușor la programul de învățare propriu - zis.

Presupozițiile lansate au avut drept temei anumite teze teoretice, și anume :

- Teoria structurilor culturale ale instruirii (L.S.Vâgotsky, P. Ia. Galperin, A. V. Zaporojeț, A.N. Leontiev etc.), care determină rolul activ al copilului în procesul de cunoaștere;
- Concepția de spre dezvoltarea psihică funcțional-stadială la vârsta preșcolară mare (Iu. N. Karandașev);
- Concepția despre legitățile de dezvoltare a copilului cu deficiențe (L.S.Vâgotsky),
- Teza metodologică despre rolul analizatorului vizual în activitatea cognitivă și practică (B. G. Ananiev, A. N. Zaporojeț, V.P. Zincenko, I.P. Pavlov, S.L.Rubinștein etc.);
- Teoria interacțiunii dintre general și specific în dezvoltarea psihică individuală a copiilor cu tulburări de vedere (A.I. Zotov, N.M. Nazarova, L.V.Kuznețova, L.I. Plaksina, V.A.Feoktistova, L.I Solnteva);
- Concepția despre formarea sferei senzoriale la copiii cu tulburări ale analizatorului vizual (M.I. Zemțova, V.Z. Kantor, V.A. Krucinin, Iu.A. Kulaghin, A.G. Litvak, L.I. Plaksina, V.A.Feoktistova, L.I Solnteva).
- Teoria ale dezvoltării și compensării deficienței vizuale (V.Preda, F. Zamfirescu-Marginescu, I. Mușu, M. Ștefan, N.Barraga, R.Cziker, M. Brambring, A. Rozorea, E.Verza, G.V. Niculina, I.P.Volcova, E. K. Fiesenco, V. Z. Denischina)

Reeșind din această ordine de idei am formulat următoarele obiective de bază pentru cercetare :

- 1) *Să elaborăm un model de învățare formativă orientat spre stimularea dezvoltării psiho - intelectuale și psiho - afective a copiilor;*
- 2) *Să concepem un set de sarcini cu efecte formative, axate pe diverse direcții ale dezvoltării cognitive a copiilor;*
- 3) *Să comparăm efectele intervenției formative, cu efectele dezvoltării spontane a copiilor, cu precizarea că intervenția experimentală prin tehnici formative nu se identifică cu o învățare de tip școlar, ci e o tehnică de antrenare a abilităților psiho - intelectuale și psiho - relaționale ale copiilor, în vederea unei mai bune inserții a lor în sistemul de cerințe școlare.*

Pentru a verifica prima ipoteză am comparat scorurile *subiecților orbi din grupul experimental* obținute la probele ce vizează *componenta intelectuală* în prima fază, cea de *testare*, cu cele din *retestare*, cu ajutorul testului statistic Wilcoxon.

Rezultatele le prezentăm în figura ce urmează:

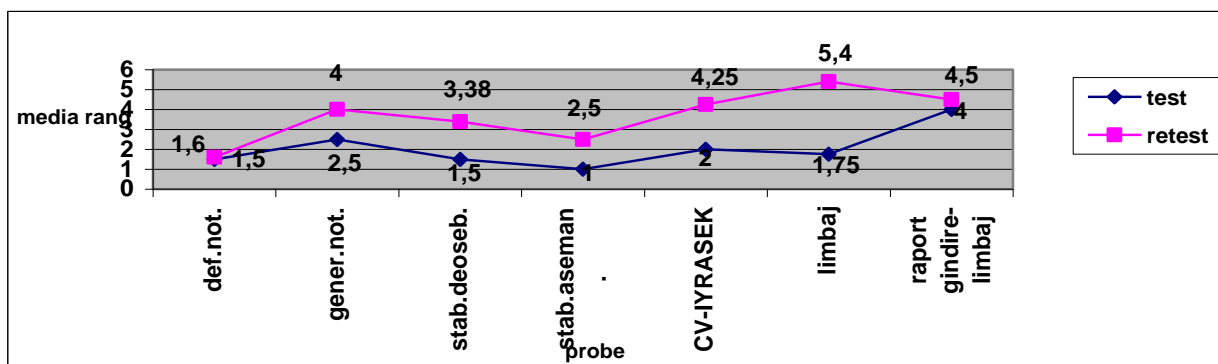

Fig. 1. Rezultatele la componenta intelectuală la faza test și retest a subiecților din grupul experimental

Datele din figura de mai sus ne indică în toate cazurile diferențe între rezultatele obținute de către subiecții din grupul experimental la faza test și cea retest.

Însă analiza statistică a datelor ne demonstrează următoarele: la probele de definiție a noțiunilor, generalizare a noțiunilor, stabilirea deosebirilor, stabilirea asemănărilor, GV-IYRASEK, proba de raport gândire limbaj diferențele nu sunt statistic semnificative. Acest lucru se explică prin faptul că operațiile gândirii participă la asimilarea experienței sociale [1].

Pe când la proba de limbaj am obținut diferențe statistic semnificativă $Z = 2,0$ la un prag de semnificații de $p = 0,04 < 0,05$. Faptul că diferențele pozitive (cu media rangurilor = 5,42) sunt mai mari decât cele negative (media rangurilor = 1,75) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mari decât cele de la test.

În cele ce urmează vom prezenta rezultatele obținute de către subiecții din grupul de control la aceste probe la faza test și faza retest.

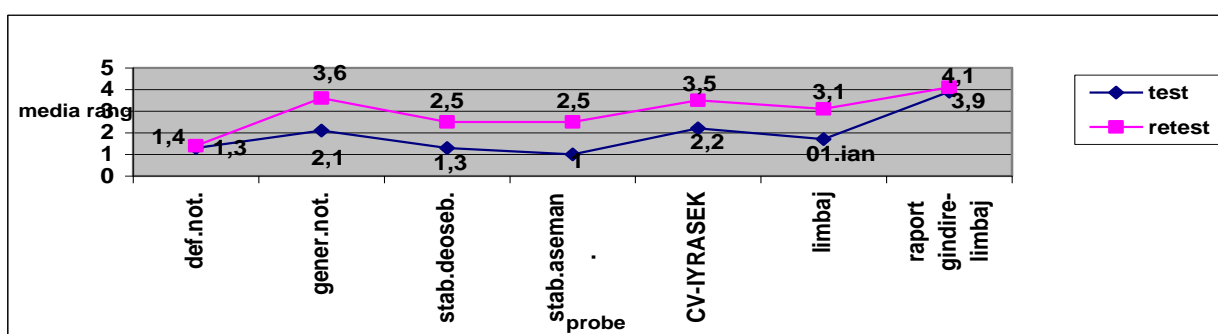

Fig. 2. Rezultatele la componenta intelectuală la faza test și retest a subiecților din grupul de control

Datele din figura de mai sus ne indică în toate cazurile diferențe mici între rezultatele obținute de către subiecții din grupul experimental la faza test și cea retest.

Însă analiza statistică a datelor ne demonstrează că nici la o probă nu am obținut diferențe statistic semnificative între rezultatele obținute la faza test și cea retest la grupul de control. Deci putem constata o îmbogățire a vocabularului și o corecție a tulburărilor dislalice.

Cu referire la componenta relațional - socială am obținut următorul tablou.

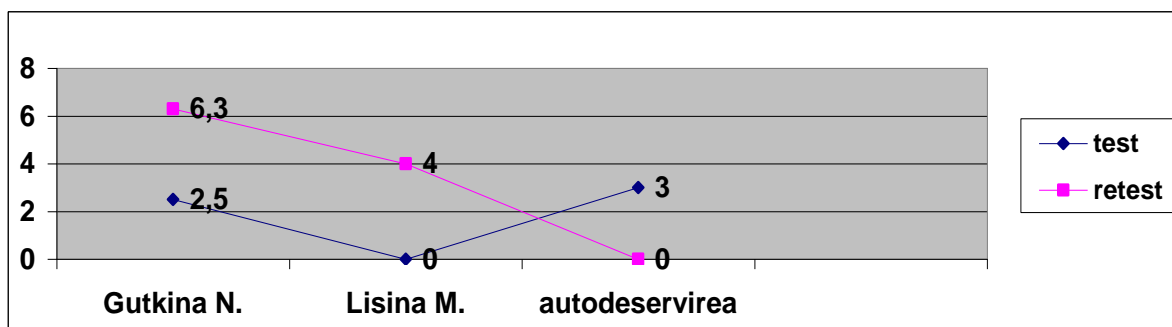

Fig. 3 .Rezultatele la componenta relațional - socială la faza test și retest a subiecților din grupul experimental

Tabel 1.Rezultatele testului statistic la probele privind componenta relațional - socială Wilcoxon (grupul experimental, faza test și faza retest)

Proba	Z	P
Gutkina N.S.	- 2,4	0,05
Lisina M.I.	- 2,64	0,05
Autodeservirea	- 2,1	0,05

Faptul că $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe aceste componente sunt semnificative statistic. Aceste diferențele pozitive la probele Gutkina N.S. și Lisina M.I. (cu mediile rangurilor respectiv 6,3 și 4) sunt mai mari decât cele negative (cu mediile rangurilor respectiv 2,5 și 0) arată că scorurile la retest a acestor două probe sunt semnificativ mai mari decât cele de la test.

Cît privește proba de autodeservire, atunci faptul că $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Iar diferențele negative (cu media rangurilor = 3) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

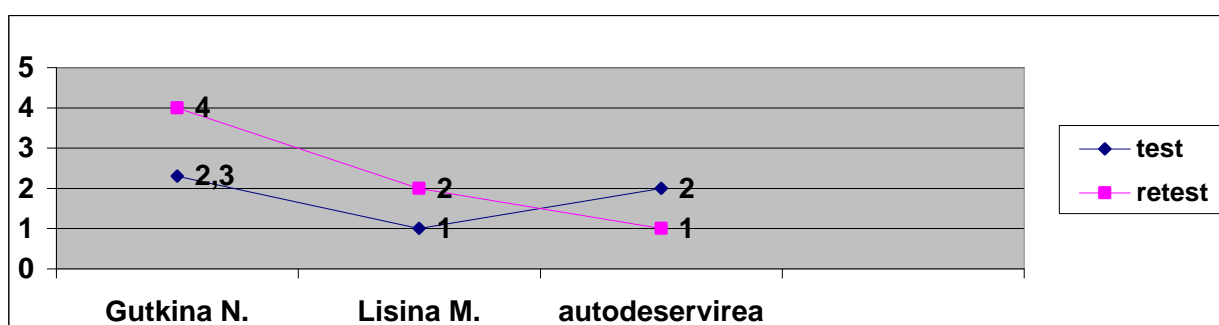

Fig. 4.Rezultatele la componenta relațional - socială la faza test și retest a subiecților din grupul de control

Analiza statistică a rezultatelor subiecților din grupul de control cu referire la componenta relațional - socială la faza test și retest ne-a demonstrat că nu există diferențe statistice semnificative aici, deci la nivel relațional- social se constată rețineri, dificultăți adaptative și de comunicare. Cu referire la componenta psiho -motrică am obținut următorul tablou.

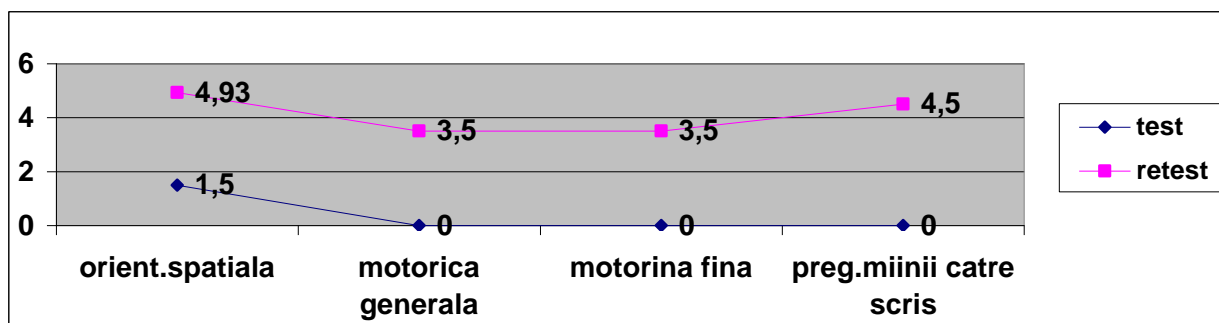

Fig. 5. Rezultatele la componenta psiho -motrică la faza test și retest a subiecților din grupul experimental

Tabel 2. Rezultatele testului statistic Wilcoxon (grupul experimental, faza test și faza retest)

Proba	Z	P
Orientarea spațială	- 2,37	0,05
Motorica generală	- 2,27	0,05
Motorica fină	- 2,44	0,05
Pregătirea mâinii către scris	- 2,64	0,05

Dat fiind faptul că la **proba orientarea spațială** $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Indicarea că diferențele pozitive (cu media rangurilor = 4,93) sunt mai mari decât cele negative (media rangurilor = 1,50) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mari decât cele de la test.

Faptul că la **proba motorica generală** $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Aceste diferențe negative (cu media rangurilor = 3,50) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) și ele arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

Se constată că la **proba motorica fina** $p < 0,05$ diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Iar diferențele negative (cu media rangurilor = 3,50) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

La **proba pregătirea mâinii către scris** $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Faptul că diferențele negative (cu media rangurilor = 4,50) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

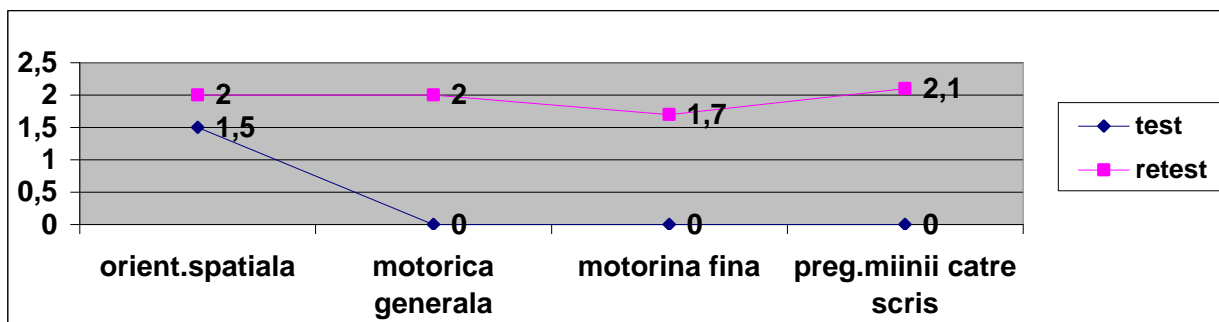

Fig.6 Rezultatele la componenta psiho - motrică la faza test și retest a subiecților din grupul de control

Analiza statistică a rezultatelor subiecților din grupul de control cu referire la componenta psiho - motrică la faza test și retest ne-a demonstrat că nu există diferențe statistice semnificative aici.

Ipoteza 2. Modelele psihopedagogice realizate vor contribui la îmbunătățirea cunoștințelor specifice (cunoștințe matematice și a limbii române), necesare preșcolarilor orbi pentru intrarea în școală.

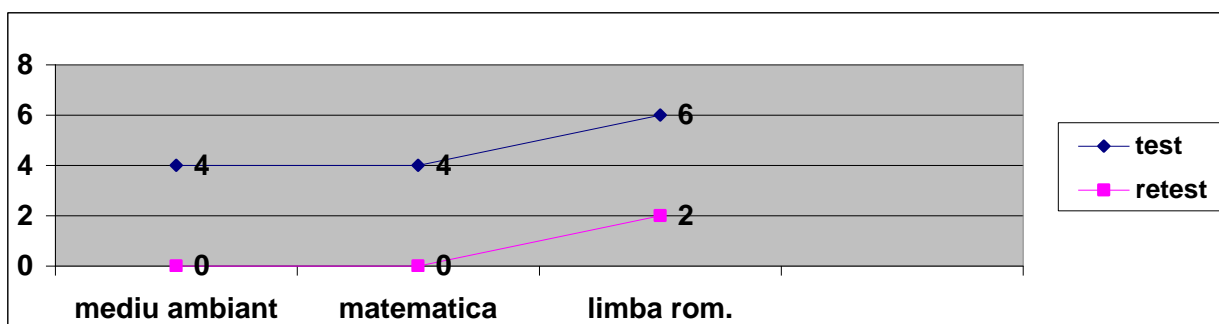

Fig. 7 Rezultatele la componenta pedagogică la faza test și retest a subiecților din grupul experimental

Tabel 3. Rezultatele testului statistic Wilcoxon (grupul experimental, faza test și faza retest)

Proba	Z	P
Cunoștințe despre mediul ambiant	- 2,42	0,05
Cunoștințe matematice	- 2,42	0,05
Cunoștințe la limba română	- 2,40	0,05

Am obținut la proba cunoștințe despre mediul ambiant $p < 0,05$ diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Faptul că diferențele negative (cu media rangurilor = 4,00) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

S-a stabilit că **la proba cunoștințe matematice** $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Faptul că diferențele negative (cu media rangurilor = 4,00) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 0) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

Iar **la proba cunoștințe la limba română** $p < 0,05$ arată că diferența dintre cele două testări pe această componentă este semnificativă statistic. Faptul că diferențele negative (cu media rangurilor = 6,00) sunt mai mari decât cele pozitive (media rangurilor = 2) arată că scorurile la retest sunt semnificativ mai mici decât cele de la test.

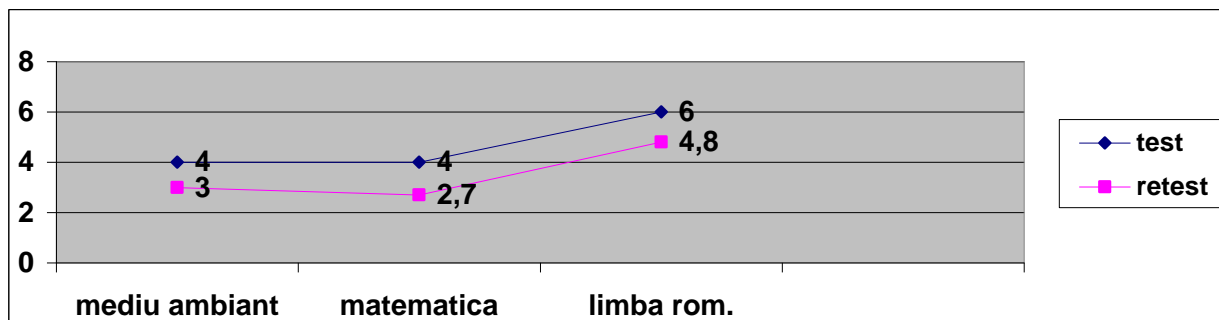

Fig. 8 Rezultatele la componenta pedagogică la faza test și retest a subiecților din grupul de control

Analiza statistică a rezultatelor subiecților din grupul de control cu referire la componenta pedagogică la faza test și retest ne-a demonstrat că nu există diferențe statistice semnificative aici. Modelele psihopedagogice propuse de noi deci, pot sta la baza organizării și optimizării procesului de pregătire a preșcolarilor orbi pentru activitatea de învățare, ținând cont de particularitățile individuale și tipul instituției de învățământ.

Bibliografie :

- 1.Gherguț, A.** Sinteze de psihopedagogie speciala, Ghid pentru concursuri si examene de obtinere a gradelor didactice”, Iași: Editura Polirom, 2007.
- 2. Preda, V.** Elemente de psihopedagogie specială. Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2007.
- 3. Rozorea, A.** Deficiența de vedere din perspectivă psihosocială și psihoterapeutică. București: Editura Pro Humanitate, 2003.

Primit 13. 10.2014